

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruska cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din. za imo-
zetstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanju in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—, V oglasnem delu stane pe-
nitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 97.

Sobota, 5. decembra 1931.

Leto VI.

Karteli podaljšujejo krizo.

Ali so trusti v stanu rešiti kapitalistično gospodarstvo poloma?

Rektor berlinske visoke šole profesor M. J. Bonn je objavil v listu »Deutscher Volkswirt« članek, v katerem pravi:

V zadnjih letih je bila od mnogih strani pričeta borba proti kolektivizmu, ki gospodarsko življenje s tem, da ga zenačuje, pušča. Predvsem so se smatrali tarifne pogodbe kot najhujša ovira gospodarske ozdravitve, ker izhajajo iz načela, da neenako zenačuje ter zagotove nesposobnemu isto plačo kakor sposobnemu. Z individualistično-filozofskega stališča bi utegnili marsikaj govoriti za to. Ne upoštevajo pa tega ljudje, ki to stališče najvnetejše zagovarjajo, v svojih lastnih zadevah.

Pri varstvenih carinah in pri kartelih je temeljna misel kolektivistična. Vsem poklicnim pripadnikom, neglede, ali jim je treba ali ne, se dovoljuje enako varstvo, kar ima za posledico, da dobivajo podjetniki, ki bi brez takega varstva prav lahko izhajali, na podlagi kolektivnih dogovorov dodatno denarno rento. Ta z načelnega stališča kapitalističnega gospodarskega reda posebno nevarno kolektivizem se že nekaj časa sem bolj in bolj uveljavlja v smeri, ki je po svoji naravi najbolj kapitalističen: ureditev gospodarskega poloma.

V kapitalističnem svetu ni bankrot slučajni pojav, marveč potreben regulator gospodarskega ravnotežja. Ne pripeti se le, če posamezni podjetnik ni sposoben, marveč nastopa zlasti ob krizah tam, kjer se je razvilo nezdravo sorazmerje v produkciji. Smisel bankrotov je odprava odvisnih podjetij in prilagoditev produkcijskih podjetij pravim potrebam.

Čim večja je založena glavica v kaki gospodarski stroki, tem občutnejša je za slabjšo konjunkturo, tem neizogibnejši je pa tudi bankrot, če se hoče odpraviti krizo. Zakaj taka podjetja morejo s pridom producirati, če obratujejo v polnem obsegu. Vsakršno nazadovanje v prodaji produktov za nekaj odstotkov zvišuje stroške ostale produkcije skokoma in otežkočuje zaradi tega potrebno znižanje cen, ki je predpogoj za pobijanje krize. Karteli, ki so navadno prav v takih industrijah posebno močni, so torej največja ovira ozdravljenju gospodarstva.

Po načinu kartelov vezane tovarne imajo dodeljene posebne kvote, koliko smejo blaga producirati. Ti dogovori zvišujejo enako produkcijske stroške in s tem tudi cene izdelkov vseh podjetij. Te zveze ustavljajo produkcijo in obrate ter s tem ovirajo odpravo krize, ki more nastopiti le, če se vsa produkcija omeji in združi na sposobne tovarne, ki potem z vsjo silo in ob znižanih stroških delajo.

V tem dejstvu je najznatnejša praktična razlika med trustom in kartelom. Trust, ki vso produkcijo koncentrira v najsposobnejšem obratu in ostale ustavi, utegne prispevati k odpravi krize, karteli pa le podaljšujejo krizo.

Izvajanja profesorja pravijo, da podjetja, ki nimajo zadostne podlage ter hočejo živeti na račun splošnosti, ali ker so odveč, ali ker niso tehnično opremljena, nimajo pravice do eksistence in so le v oviro gospodarstvu.

Kaj bo z nabavnim prispevkom rudarjev?

Rudarji so naslovili vlogo za nabavni prispevek na TPD.

Neznosna beda, ki vlada med rudarji Trboveljske premogokopne družbe, osobito med onimi, ki so na gospodarski dnini in onimi, ki pod težo delovnih prilik tudi v akordu nimajo pravega zaslužka, dosega vrhunec, posebno sedaj pred zimo.

V tem času namreč rudar ne skrbi samo, kako bo svojo družino preživel, temveč tudi oblekel. Pa če zaslužek še za prvo ne zadošča, kako bo za drugo? Posebno šoloobvezne otroke je treba obleči in obuti. Katerim staršem pa je to sedaj mogoče? Kako daleč že ta beda sega, je razvidno iz tega, da so pred kratkim vse občine v okoliših revir-

jev TPD z utemeljitvijo krajevnih šolskih vodstev zaprosile TPD za primerno pomoč.

Vse skupaj pa je privedlo rudarje tako daleč, da so bili primorani tudi potom Zveze rudarjev Jugoslavije zaprositi vodstvo II. skupine rudarske zadrage, da vložijo prošnjo za izdatnejši nabavni prispevek na TPD.

To prošnjo so vložili zaupniki II. skupine, in sicer dne 30. novembra pri TPD osebno.

Upamo, da bo TPD razumela in upoštevala to prošnjo rudarjev in jo rešila tako, da bo vsaj nekoliko pomagano tej težki bedi, ki vlada med rudarji.

Nemška socialna demokracija se pripravlja.

Sklenila je svobodo potrebne akcije.

Dne 1. decembra sta imela parlamentarna frakcija in strankino vodstvo sejo o položaju v Nemčiji. Na seji so bili tudi ss. dr. Breitscheid, ministrski predsednik (pruski) Braun in notranji minister Severing.

Izjava seje poudarja, da socialna demokracija čuva predvsem demokracijo in republikansko ustavo. Zaradi naraščajoče krize pa mora vlada podvzeti vse korake, predvsem v mednarodnem sporazumu in zaradi tega nastopiti najodločnejše proti nacionalizmu.

Seja pozivlja tudi inozemstvo, da naj razumeva težki položaj Nemčije ter ji olajša težka bremena, dokler obstoja gospodarska depresija. Nadalje se bavi resolucija s previsokimi cenami za monopolno blago, s previsoko carino na živila in polizdelke, s pretiranimi kartelnimi cenami.

Socialno - demokratična stranka sporazumno s strokovnimi organiza-

cijami najodločnejše odklanja vladno politiko zniževanja plač in kršitev pridobljenih delavskih pravic, zlasti tudi razveljavljanje kolektivnih pogodb.

Vlada mora predvsem skrbeti, da bodo vse socialne ustanove vršile svojo dolžnost.

Končno prepuščata parlamentarna frakcija in strankin odbor frakcijskemu in strankinemu vodstvu popolno svobodo glede postopanja v zmislu sprejetih načel.

Skupna seja se takoj skliče, ko izide nova zasilna odredba.

Pripomniti je treba, da grozi v Nemčiji resna nevarnost, da stopijo fašisti v vlado, dasi doslej v tem oziru v vladnih strankah še ni soglasja in dasi so se izkazali v zadnjih časih kot zavratni morilci in nezdrav element. Brüning se namreč posvetuje z njimi.

Sedem vislic na Poljskem.

Belorusi obešeni po prekem sodu.

Izjemno sodišče v Baranovičih na Poljskem je po treh dneh razprave obesilo zaradi špijonaže sedem Belorusov. Špijonorali so v prid Rusije. Pritožba je nedopustna, zato so se odvetniki obrnili na predsednika republike za pomilostitev. Predsednik ni izdal pomilostitve, do česar ima pravico v 24 urah, pa je bilo vseh sedem obešenih.

Grozovite obsodbe Ukrajincev.

Po 37 dnevni razpravi proti 14 Ukrajincem (visokošolcem, časnikarjem in zadržnim nameščencem) je deželno porotno sodišče izreklo sodbo. Glavni obtoženec Daszyszyn je bil obsojen na smrt, vsi soobtoženci na ječo do 15 let, dva sta bila oproščena. Obtoženi so bili vsi veleizdajci, da pripadajo tajni »ukrajinski vojaški organizaciji« ter da so napadli pošto pri Bobrki. Pri obravnavi se je pokazalo, da je bilo v preiskavi več obtožencev težko mučenih, toda sodišče ni hotelo o tem razpravljati.

Značilne izpovedi prič v brest-litovskem procesu.

Za časa volitev na Poljskem je bilo mnogo levičarskih voditeljev (in kandidatov) aretiranih. Sedaj traja proces že nad mesec dni. Zasihišanih

je bilo že nad 200 prič, ki pa niso obtožitelju prav nič koristile. Izpovedi prič so marveč le osvetlile strahovite stvari poljske diktature.

Neka izpoved pravi, da je sedanjí notranji minister oberst Pjerazki še pred preobratom maja meseca 1926 poizkušal organizirati tolpe, da bi izvel revolucijo. O predsedniku republike Mosciskem pravi neka priča, da se ne upa upreti maršalu, če mu ta predloži tudi protiustavne ukrepe. Posebno poglavje so izpovedbe o strahovanju volilcev. Posebnost Poljske je tudi, kar je izpovedalo več prič, da je državni podtajnik sedanje vlade nedavno iskal po vsej vzhodni Poljski državnega pravdnika, ki naj bi ljudi pred tem sodiščem obtožil, pa ga ni dobil. Zaradi tega se je moral proces protipravno prenesti v Varšavo.

Socialistični voditelj strokovnih organizacij Przetacznik je izpovedal, da so krvave spopade med socialisti in policijo dne 14. septembra 1930 izzvali policijski provokaterji. Isto je bilo z »bombnim atentatom« na Pilsudskega. Varnostna oblast je hotela s tem dobiti povod, da bi preganjala socialiste in njih voditelje.

(Po »Vorwärtsu«.)

Ali bo kaj ali ne?

Stanovanjska kriza ni odpravljena.

V nekem zagrebškem listu čitamo, da manjka v Ljubljani 2000 srednjih stanovanj in da je praznih okoli 200 velikih stanovanj. Podatkov ne moremo kontrolirati, ker beremo v ljubljanskem časopisju same slavo-speve, koliko novih stanovanj, kolib in barak je bilo zgrajenih v zadnjih dveh, treh letih. Nedavno pa je neki list omenil, da bo mnogo teh kolib v kratkem zgnilo, ker ljudje ne morejo kolib trpežno opremiti.

Ljubljanska občina se je postavila na stališče, da sama ne zida več. Izgovarjala se je, da se hiše ne rentirajo. Po našem mnenju je bil to samo izgovor, ki so ga suflirali interesi ljubljanskih hišnih posestnikov, ne pa mogoča izguba, ki bi jo imela mestna občina.

Občinske stanovanjske hiše imajo prav mnogo prednosti, če ima občina interes, da jih pri gradnji upošteva. V občinskih hišah morajo biti prostorna, zračna in sploh higijensko urejena stanovanja. To je prva zahteva. Resnica pa tudi ni, da občinske stanovanjske hiše ne bi bile rentabilne. Privatni hišni posestniki izplačajo z današnjo najemnino svoje količkej večje hiše najmanj v 15 do 20 letih. Po tej dobi posedujejo kapital, ki jim donša ob današnjih najemninah rento, ki so jo krvavo založili najemniki. Če bi torej občina zidala stanovanjske hiše, bi jih lahko zidala na amortizacijo 40 do 50 let. Ob taki amortizaciji bi bila lahko stanovanja znatno cenejša, kakor so v privatnih hišah in vendar bi imela občina stalen vir dohodkov, ki bi se po dobi amortizacije znatno zvišal. Dobro zgrajene hiše ne stojijo samo 20 ali 50 let, marveč morajo biti porabne vsaj 120 do 150 let in več. Izgovor, da se hiše ne rentirajo, torej ne drži.

Če pa pomislimo, da siromašni ljudje, tudi razni uradniki, plačujejo samo za stanovanje tretjino ali celo polovico od svojih prijemkov, dalje, če pomislimo na nezaposlenost in zniževanje plač, potem je današnje stanovanjsko odušenje zločin, moritev naroda.

Smešno je pa, če kdo misli, da so hišni posestniki socialni ljudje.

Marinkovič na Poljskem.

Manifestacija prijateljskih odnošajev.

Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič je obiskal minuli teden Poljsko, da se utrdi prijateljstvo med bratskima državama.

Državne službe za morilce socialistov na Madžarskem.

Ko je socialist, poslanec Györki govoril o poročilu o nameravanem preobratu na Ogrskem, ki ga je podal notranji minister, je povedal, da je minister izjavil na neki seji, da čaka samo ugodnega trenutka, da razpusti soc.-demokratsko stranko in strokovne organizacije. Isti minister je povedal, da bosta v Nemčiji Hitler in v Avstriji Starhemberg meseca februarja 1932 prevzela politično oblast in potem prevzame hönvedski minister vlado na Ogrskem, ki se bo naslonil na italijansko in turško prijateljstvo.

Na tej seji je bilo tudi rečeno, da bo morala nova vlada uničiti židov-

ski kapital in pustiti v deželi samo tiste bankirje, ki bodo podpirali plemenske interese. Iste zahteve imajo v svojem programu tudi pučisti.

Tajnih sestankov pučistov se je udeleževal tudi poglavar mesta Budimpešte. Tudi notranji minister je član take tajne organizacije.

V svojem govoru je poudaril Györki, da do sistema, ki je morilec socialistov Samogya in Bacsoja preskrbel državne službe, ne moremo imeti zaupanja. Eden je pri vojaštvu, eden pri žandarmeriji. Sistem, ki je sprejel v legislativo 33 kratnega morilca (Hejjas), moramo zaničevati. Nobene pravice, gospodje, nimate, sedeti tukaj! (Govornik dobi strogi ukor.) Desničarji so govorniku zabranili nadaljnji govor. Predlog za podaljšanje njegovega govora je bil odklonjen s 45 proti 31 glasovom.

Dogodek razgalja težko notranjo gnilobo madžarske diktature.

Parlament o madžarskem prevratu.

Vlada smeši poizkus, a mu priznava obenem resnost.

V Budimpešti so resnično pripravljali revolucijo. V parlamentu je notranji minister to sam priznal. Prvotno so hoteli zasesti vojašnice, telefon in radio že 21. novembra, pozneje so pa določili 28. november za vstajo. Aretirati so hoteli vladu in naznaniti deželi izvršeni prevrat. V zaporu je okoli 50 oseb, ki so pa le vršilci revolucionarnih poslov. Pravih voditeljev še nimajo, ali se jih pa boje, ker so med njimi generali, državni uradniki in celo nek minister je bil o stvari poučen. Zarotniki so pripravljali tudi atentate na Horthyja, Bethlena in druge. Ravno te dni se je en general sam ustrelil.

Socialistični poslanec Györke je povedal v svojem govoru, da so med člani prevratniške organizacije tudi višji državni funkcionarji in da notranji minister Köröztés simpatizira s prevratniki. Izjave ministra socialistov in ostale trezne javnosti ne morejo motiti, ker stoji desničarske organizacije pod visokim protektoratom in je šef policije njih član. Indirektno je to delo Gömbösa, ki želi diktaturo prebujenih Madžarov. Ta popis trhle madžarske diktature je vzbudil v zbornici velik trušč.

Zveza francoskih strokovnih organizacij o krizi.

226 % čistega dobička od leta 1922!

(I. G. B.) Upravni svet zveze francoskih strokovnih organizacij se je dne dni bavil s poostrenjem gospodarske krize v Franciji in oficijelno ugotovil, da se nahaja sedaj v Franciji 500.000 nezaposlenih delavcev in več kot 1.500.000 le deloma zaposlenih. Seja sveta se je vprašala: Je-li to kriza nadprodukcije? Ne! Je-li to kriza premajhnega konzuma? Da! S tega stališča gre nje politika proti zniževanju plač. Borba proti zniževanju plač je zlasti v Franciji opravljena, ker je v Franciji nastopila mnogo pozneje kakor v drugih deželah ter je imela mnogo let najboljše konjunkturo, ki je delavstvu le prav malo koristila: Delavcem doba najboljše konjunktore, v kateri so francoski industriji dosegali velike dobičke, ni

koristila. Nedavno izvedene poizvedbe v 230 reprezentativnih industrijskih podjetjih, so dokazale, da znaša vsota vseh čistih dobičkov na družabni kapital leta 1922 v zadnjih osmih letih 226%. Če vzamemo za podlago deležni kapital iz leta 1929, znaša še vedno čisti dobiček teh industrij 136%. Vpoštovati je tudi, da so bile delavske plače v Franciji vedno nizke, dasi je produkcija v zadnjih letih močno naraščala.

V manifestu na delavstvo so končno poudarjene naslednje zahteve: »Mednarodno sodelovanje! Produkcija po načrtu in istotako razdelitev blaga! Skrajšanje delovnega časa na štirideseturni teden! Razorožitev, da se okrepi mednarodno zaupanje narodov, varnost miru!

Doma in po svetu.

Bolgarsko zadoščanje Jugoslaviji. Radi demonstracij bolgarskih dijakov pred jugoslovanskim poslaništvom v Sofiji, kjer so pobili več oken, je naša vlada vložila pri bolgarski oster protest. Bolgarska vlada je v svojem odgovoru obljubila, da bo kaznovala krivce. Sofijski policijski komisar Kazinov, ki je imel nalogo štiriti jugoslovansko poslaništvo, a to ni v zadostni meri storil, je že upokojen. Bolgarska vlada incident obžaluje.

Zvišanje prispevka za bolniško zavarovanje na teritoriju ljubljanskega OUZD. Kakor znano se je s 1. decembrom t. l. povišal članski prispevek za bolniško zavarovanje za 0,5 odst. Tedenski prispevek zavarovanega delavca (delodajalčev prispevek ni všteti) znaša: v I. mezdnem razredu Din 1,22, II. Din 1,78, III. Din 2,13, IV. Din 2,57, V. Din 3,11, VI. Din 3,73, VII. Din 4,44, VIII. Din 5,33, IX. Din 6,40, X. Din 7,55, XI. Din 8,88, XII. Din 10,61.

V Zagrebu grade stanovanjske hiše. Mesta in kraji v dravski banovini se jako malo brigajo za stanovanjsko vprašanje. Preveč smo pri nas socialno čuteči v besedah. Ljubljana je v zadnjih letih dobila res nekaj sto stanovanj ali od teh je okoli dvesto barak. Zagreb bo dogradil že v tem letu 2060 stanovanj. Od teh stanovanj je enosobnih 978, dvosobnih 772, tri-

sobnih 253, štirisobnih 45, petsobnih 6, šestisobnih 2, sedemisobnih 2, osemisobno 1, devetisobno 1. V Zagrebu že vsa zadnja leta grade predvsem mala stanovanja. — Po naših pojmih je to bolezen sedanje dobe.

Novi politični komisar narodne skupščine. Komisar narodne skupščine je postal Miodrag Gjorgjevič. Sedaj je bil šef IX. beograjskega okrožja, prej pa šef policije v Zemunu.

Vendar nisimo pijanci. V Jugoslaviji smo popili 66.000.000 litrov žganja, 240.000.000 litrov vina, 310 milijonov litrov piva. Skupna vrednost vseh teh pijač znaša blizu 3 milijarde 800 milijonov dinarjev. Tako velikega soda še ni napravil noben sodar, da bi stočili vanj vso to pijačo.

Gledališka igralka Irma Polak je umrla v Zagrebu. Irma Polak je bila rojena leta 1876 v Ljubljani. Šestnajstletna Irma se je posvetila gledališču in je službovala v Ljubljani, na Dunaju in od leta 1901 v Zagrebu. V naivnih vlogah je bila prvovrstna moč, ki je učinkovala s svojimi ljubkimi nastopi. Zadela jo je kap dne 30. novembra zvečer.

Ivan Caharija v Nabrežini umrl. Ivan Caharija je bil veleindustrialec ter se je bavil predvsem s kamnolomstvom v Nabrežini in Repentaboru. Kamnolome je imel tudi na dalmatinskih otokih. Caharija je bil sicer precej modern podjetnik. Star je bil 67 let.

Kdor potrebuje okrepcila, posebno pa, kdor je zaposlen v zaprtih prostorih, ta se zanesljivo varuje z jačanjem mišic in kit, kakor tudi s pospeševanjem krvnega toka s Fellerjevim Elsafuoidom, tem preizkušenim domačim sredstvom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnih stro-

Kolinska

TVORNIKA

CIKORIJE

Naša prava Kolinska cikorijska.

škov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrj 383, Savska banovina.

Zopet umor v Sofiji. V predmestni gostilni v Sofiji je neznanec ustrelil skozi okno Mičova, vodjo makedonstvujočih. V Bolgariji še ne bo konec političnih umorov, ker ni prave volje.

Skrb za najbednejše na Dunaju. Mestna občina je uredila v raznih mestnih okrajih kuhinje, v katerih dobe revni sloji po enkrat na dan brezplačno hrano, ki jo povzijejo lahko na mestu, ali pa dobe pakete z jestvinami, da jih odneso domov. Dosedaj se hrani na ta način 100.000 mestnih revežev. Akcijo subvencionira deloma mestna občina, deloma pa jo radodarno podpirajo razne večje tvrdke.

Skrajšanje vojaške službe. Na Čehoslovaškem je znašala doslej aktivna vojaška služba 18 mesecev. Vlada je načelno sklenila, da se skrajša na 14 mesecev. Vojni minister predloži tozadevni zakon parlamentu še la mesec.

Nacional-socialistični val v Nemčiji še ni odnehal. Pri deželnozborskih volitvah v Birkenfeldu so nacionalni socialisti pomnožili svoje glave za 100 odstotkov, komunisti pa za 50. Vse ostale stranke, razen centra, so padle.

PRI BOLEČINAH

povzročenih vsled prehlajenja posebno pri bolečinah v hrbtu in pri trganju, je blagodejno drgnjenje s starim domačim sredstvom in kozmetikom, Fellerjevim Elsafuoidom. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrj 383, Savska Banovina.

Poceni se dobe lepa Miklavževa darila

! Tekstilnem bazarju !

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

Ruski roman iz državljanske vojne v Srednji Aziji.

Šape mu tiče v stremenih.

— Postavim Vas pred sodišče, poročnik!
— Nezaslišani škandal. Štabni častnik, a iz trebuha mu visi popek!

Poročnik pogleda na tla in ostrmi. Tudi nje-mu je izza pasu gledal njegov lastni popek. Izgledal je kakor tenka, zelenkasta cev in njegov konec se je bliskovito sukal v centrifugalnem krogu. Trudil se je zagrabiti za popek, a vedno se mu je izvil iz rok.

— Aretirati! Kršitev prisegel!

General vzame šapo iz stremena in ga hoče zagrabiti s kremplji. Na šapi je bila prilepljena srebrna ostroga. Ali mesto koleščka je bilo tam oko.

Cisto navadno oko. Cisto navadno, okroglasto, rumenkasto oko, ki se zariva z ostro konico v poročnikovo srce.

Mežika mu nežno in govori... Kako vendar more oko govoriti?

— Ne boj se!... Ne boj se!... Končno je prenehalo!

Roka je dvignila poročnikovo glavo. In ko je odprl oči, je zagledal shujšan obraz z žoltimi vlaknami las in ravno tisto rumenkasto, nežno oko pred seboj.

— Koliko strahu si mi povzročil, ubožček. Celi teden sem se mučila s teboj. Ze sem mislila, da te ne ohranim. Sama, čisto sama sva na oto-

ku. Nobenega zdravila in nikoogar, ki bi pomagal. Sprva si ves čas bruhal... Voda je tudi prokletno slana; želodec je ne prenese.

Le s težavo so prodirale nežne, skrbipolne besede v poročnikovo zavest.

Nekoliko se vzpne. Ozira se in ničesar ne razume.

Okrog in okrog je stena iz rib. Nad gorečim ognjiščem je visel na nabojniku pisker, v katerem je kipela voda.

— Kaj se je zgodilo?... Kje sem?...

— Oh, kaj si pozabil? Kaj me nisi spoznal? Marjutka sem.

S tanko, prozorno roko si je poročnik drgnil čelo.

Spomin se je pojavil. Ustnice se smehljajo in je zašepetal:

— Da... Spominjam se. Robinson in Petek!

— Oh, zopet se ti je začelo blesti? Kaj govoriš o petku? Niti pojma nimam, kateri dan je danes. Cisto navzkriž sem s časom.

Poročnik se je zopet nasmehnil.

— Saj ni noben dan!...

— To je ime... Povest je, kako se je nek človek, ko se je potopila ladja, rešil na neobljuden otok. Imel je prijatelja in ta se je imenoval Petek. Kaj nisi tega nikdar čitala?

Omahnili so na jopič in začeli kašljati.

— Ne... Pravljič sem čitala mnogo, te pa nisem. Mirno leži in ne razburjaj se, da zopet ne zbolíš. Soma bom skuhala. Jedel boš in se okrepcil. Pomisli samo, ves teden nisi, razen vode,

ničesar imel v ustih. Tvoja roka je prozorna kakor sveča. Le mirno leži!

Poročnik je počasi zaprl oči. Po njegovi glavi je šlo nekakšno kristalno zvenkljanje. Spomnil se je tromb s kristalnimi zvončki in se je tiho nasmehnil.

— Kaj je? — je vprašala Marjutka.

— Spomnil sem se... Ko me je tresla mrzllica, sem imel smešne sanje.

— Kričal si... Poveljeval si in zmerjal...

Kaj sem vse doživela! Vihar je žvižgal, okrog in okrog je vse pušto, jaz pa čisto sama s teboj na tem otoku in pri tem še ti nezavesten. Naravnost strah me je bilo — mrzlično je vzdrgelala pri tem spominu — in nisem vedela, kaj mi je storiti.

— Kako si prestala vse to?

— Vidiš, vseeno sem prestala. Najbolj me je strašilo, da mi od lakote umreš. Ničesar razen vode ni bilo več tu. Mlince, ki so ostali, sem ti dala z vročo vodo. Sedaj so tu samo še ribe. Ali kakšna so hrana za bolnega človeka soljene ribe? Ko sem pa videla, da se premikaš in odpiriš oči, mi je postalo lažje.

Poročnik je stegnil svojo roko k Marjutki. Svoje vitke prste, ki so kljub temu, da so bili umazani, bili lepi, je položil na Marjutkine roke. Božal jih je lepo in rekel:

— Hvala ti, golobčica moja!

Marjutka je zardela in odtegnila roke.

— Ne hvali... Ni vredno. Misliš mar, da bi pustila človeka umreti? Ali sem divja zver?

(Dalje prihodnjič.)

Maribor.

Sprememba v mariborskem občinskem svetu. V zastopstvu mariborskega občinskega sveta so se te dni zopet izvršile spremembe. Z odločbo bana je bil razrešen dosedanji mestni načelnik dr. Juvan in naslednji občinski svetniki: ss. Alojž Čeh in Jekl Karol, ki sta bila svoječasno izvoljena na listi SSJ. Dalje dr. Veble, dr. Jerovšek, kaplan Hrastelj, Pivec Rupert, Pušenjak Vladimir, Stabej Jožef, Franjo Žebot, Ivan Würzinger, Lamberto Aljančič in Henrik Senekovič. Zupan in vsi navedeni so bili pristaši bivše klerikalne stranke. Od bivše nemške gospodarske stranke pa sta bila razrešena dr. Mühleisen in Julius Pfrimer. Na novo pa so bili imenovani za **mestnega načelnika** dosedanji podžupan dr. Franjo Lippold, za **podžupana** pa Rudolf Golouh, šef borze dela in član banskega sveta, za **občinske svetnike** pa: Ivan Kravos, sedlarski mojster, Franc Peric, trgovski potnik, Drago Roglič, tovarnar, Rado Lenard, veletrgovec, Franc Pagon, nadzornik drž. žel., dr. Miloš Vauhnik, odvetnik, Bogdan Pogačnik, bančni ravnatelj, Ferdinand Prelog, davčni kontrolor, Karol Wesiak, tovarnar pohlštva, dr. Vinco Rapotec, advokat, Franc Šprah, pleskar drž. žel., ing. Joža Jelenc, stavbni podjetnik, dr. Ferdinand Müller, advokat, Karol Pužel, veletrgovec z vinom. Mestni svet tvorijo poleg župana in podžupana Pužel Karol, Henrik Sabothy, podpolkovnik v. p. (dosedanji občinski svetnik) in dr. Ferdinand Müller. — Z razrešitvijo s. Čeha in Jekla, se je delavska delegacija v občinskem svetu zopet skrčila, tako da je ostalo od svoječasno izvoljenih 13 občinskih svetnikov, samo še sedem delavskih zastopnikov.

Seja mariborskega občinskega sveta. Vsled spremembe v občinskem zastopstvu, je bila občinska seja, ki je bila prvotno sklicana za 3. t. m. odpovedana ter se bo prihodnja seja vršila v soboto 5. t. m.

Socijalni čut hišnih lastnikov. V začetku minulega meseca, so menda vsi mariborski listi prinesli poziv mestnega magistrata na hišne lastnike, da naj bi kdo izmed njih, ki ima prazno stanovanje sprejel deložirano delavsko družino pod streho. Bržčas je bila v tem pozivu mišljena deložirana družina v Tomšičevem drevoredu, o kateri je naš list že ponovno pisal. Ta družina, ki šteje 6 otrok v starosti od enega do 13 let, je prezbala skozi tri mesece na prostem, kjer se je nahajalo tudi njeno edino imetje — borno pohištvo izpostavljeno vremenskim nepravilnostim in ki je danes vsled tega skoro neporabno. Šele s 1. t. m. je dobila ta družina stanovanje in sicer v neki mestni hiši. Ni nam znano, če se je kdo od hišnih lastnikov odzval pozivu mestnega magistrata, sklepamo pa, da bržčas ne, ker bi tedaj pač ne bilo treba deložirani družini toliko časa čakati na stanovanje v občinski hiši. Kakor svoječasni apel g. bana na hišne lastnike radi znižanja najemnine ni imel uspeha, tako je tudi mila prošnja mestnega magistrata v Mariboru za stanovanje deložirani družini naletela na gluha ušesa. To brezčutno postopanje hišnih posejnikov napram 8-članski revni družini bo pač upamo uverilo tudi gosp. bana, da sami pozivi, pa naj že pridejo od kogarkoli, ne bodo omeščali dobičkajoželjnih hišnih lastnikov. K popuščanju tako glede najemnin kakor tudi radi oddaje stanovanj najemnikom, ki imajo otroke, se bo prisililo hišne lastnike samo z zakonom. **Zato ponovno apeliramo na bansko upravo, da izda v svojem območju deželni zakon, ki bo onemogočil nadaljno veriženje in brezmejno odiranje stanovanjskih najemnikov.**

Poslovni davek. V smislu § 6. zakona o poslovnem daveku, so davčni zavezanci dolžni v teku meseca decembra obvestiti pristojno davčno upravo, kako želijo v prihodnjem letu plačevati skupni davek na poslovni promet. Plačuje se lahko od prometa izvršenega v preteklem mesecu v 20 dneh, ko mine dotični mesec, če se za podstavo obračuna izbral promet v gotovini in menicah, ali pa v 50 dneh, če se je za podstavo obračuna izbral promet po fakturah.

»Svoboda« Maribor, pevski odsek priredi dne 12. decembra 1931 v kazinski dvorani svoj prvi letošnji koncert. Na sporedu so mešani zbori, moški in ženski zbori ter solospjevi. Vstopnice se dobe v predprodaji v upravi »Delavske Politike«, v knjižnici Delavske zbornice, Papirnici Ljudske tiskarne kakor tudi pri pevcih in odbornikih strokovnih organizacij. Opozarjamo že danes vse sodruge in prijatelje delavske pesmi na to prireditev. Priskrbite si pravočasno vstopnice. — Odbor.

»Svoboda« Maribor priredi v prostorih Delavske zbornice, Sodna ulica, II. nadstr., v sredo, dne 9. decembra zelo zanimivo predavanje, na kar že danes opozarjamo. Predaval bo s. prof. Stupan o vodilnih gospodarskih in političnih idejah v 19. stoletju.

Razpis mesta drugega knjižničarja v študijski knjižnici. To mesto je sistemizirano za uradnika II. kategorije, in sicer pridejo v prvi vrsti v poštev absolventi klasične gimnazije. S potrebnimi prilogami opremljene prošnje se naj vložijo pri mestnem načelnstvu najkasneje do 20. decembra 1931.

Repertoar mariborskega gledališča. V soboto, dne 5. decembra ob 15. uri »Rdeča kapica«, premijera (otroška predstava). V nedeljo, dne 6. decembra ob 20. uri »Zemlja smehljaja«.

Zabavni večer grafičarjev. Pevski zbor »Grafika« priredi v soboto, dne 5. t. m. ob 19. uri v gostilni Gačnik v Studencih zabavni večer z bogatim sporedom. Vstopnina prosta.

Mila Fava, Glavni trg 11 (preje Badl) se priporoča z veliko zalogo dežnikov, galanterije, aktovk, nahrbtnikov, kovčegov, glasbenih instrumentov. Najnižje cene!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

SREČKE državne razredne loterije se dobe sedaj tudi v štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg 6. Sodrugí, tam jih kupujte!

MIKLAVŽEVA DARILA dobite v Ljudski tiskarni na Slomškovem trgu 6. Ne pozabite priti!

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Ljubljana.

MIKLAVŽEV VEČER. Družabni odsek Strokovnih organizacij v Ljubljani bo priredil v soboto, 5. decembra t. l., ob 6. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice Miklavžev večer. Na sporedu je godba »Zarje«, nastop Miklavža in razdelitev daril.

Starši, ki hočete svojim otrokom kaj darovati, pridite z njimi na ta Miklavžev večer. Darila lahko prinesete že en dan prej ali pa na Miklavžev večer do 6. ure zvečer v pisarno Ujed. Saveza Železničarje. Družabni odsek.

Celje.

Miklavžev večer. »Svoboda« Celje priredi v pondeljek, dne 7. decembra 1931 Miklavžev večer v mali dvorani Celskega doma (Union). Igra Jazz-band »Svobode«. Začetek ob 8. uri zvečer. Darila se sprejemajo od 6. uri zvečer naprej v mali dvorani Uniona.

Ptuj.

Kulturno delovanje naše »Svobode«. Predavanje s skioptičnimi slikami »Odkritje Amerike«, ki se je vršilo v sredo, dne 25. novembra 1931, je bilo prav dobro obiskano. Predaval je prof. Favaj iz Maribora, ki je v lepih besedah orisal odkritje Amerike in iznajditelja Kolumba. Delavstvo se letošnjo sezono udeležuje predavanj v vedno večjem številu.

Dramatični odsek »Svobode« priredi v nedeljo, dne 26. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v Mestnem gledališču Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«.

Masaža

Pri bolečinah v sklepih ali mišičevju ali pri trganju v križu dobro masirajte z Dianom. Naglo odstrani bolečine, osvežuje in krepi. Odporno silo telesa je treba povečati s pravilno rabo sredstva.

Diana

francosko izganje.

Cena: Majhne steklenice Din 10.—, srednje steklenice Din 26.—, velike steklenice Din 52.—. Dobiva se povsod.

Uredniški kotiček.

OPOZORILO. Vsled praznika bo izšla prihodnja številka našega lista v pondeljek.

Časlovski Tom. Vaš prispevek bomo o priliki porabili. Ako imate sam kaj prikladnega za tisk, tudi lahko pošljete.

Posnemajte! Za tiskovni sklad je daroval s. Baraga iz Senovega pri Rajhenburgu Din 10.—. Iskrena hvala!

Edison mladini.

Volja učiti se.

Edison je pisal neki šoli na povabilo mladini naslednje:

»Vsakdo ima možgane in voljo. V možganih je poseben center (središče), ki ga je odkril Broca in se po njem imenuje Brocovi center. Volja lahko prisili ta center, da zbira znanje in izkušnje, toda center je po naravi uporen, zato je treba močne sils in volje, da se ga prisili k ohranitvi znanja. Možje, ki vodijo amerikalško gospodarstvo, so s pomočjo svoje krepke volje ta lenuharski center prisilili, da je sprejel znanja, ki jih potrebujejo pri svojih kupčijah. Mladenič, ki svoj možganski center prisili, da dela nadure (se uči), bo postal to, kar bi rad postal.«

Pevski odsek »Svobode« priredi na praznik, dne 8. decembra t. l. ob pol 4. uri popoldne v prostorih Glasbene Matice **pevski koncert.** Na sporedu je 16 lepih pesmi.

Vabimo vse delavstvo in ostalo delavstvu naklonjeno prebivalstvo, da se teh prireditev polnoštevilno udeleži.

Predavanje o pomožnem jeziku Esperantu. Preteklo sredo smo imeli predavanje o »Esperantu« kot svetovnem pomožnem jeziku, ki se vedno bolj razširja po celem svetu. Posebno delavci se ga povsod radi in z uspehom poslužujejo. Tudi med tukajšnjim članstvom vlada zanimanje za ta jezik in se bo torej pričelo s tečajem 11. decembra t. l. Vabijo se vsi, ki se zanimajo za ta pomožni jezik, da se pravočasno vpišejo v tečaj.

Senovo.

Shod. Preteklo nedeljo, dne 28. novembra 1931 je sklicala naša podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije javno zborovanje, katerega se je udeležil kot referent s. Eržen iz Maribora. Rudarji so posetili shod v tako velikem številu, kakor zadnjič o priliki mezdnih pogajanj. Navzoči so pazljivo sledili izvajanjem govornika o gospodarski krizi in njenih posledicah za delavstvo. Upajmo, da njegove besede o potrebi strokovne organizacije in širjenja našega tiska ne bodo ostale brez odmeva ter da se bo že itak lepo število naših strokovno organiziranih članov še znatno povečalo, pa tudi število naročnikov »Delavske Politike« vsaj še podvojilo. Zborovanje je vodil predsednik naše strokovne organizacije sodrug Rihter, ki je pred za-

Vatikan se še vedno ni sprijaznil s Hitlerjem. Nemški kancler Brüning bi rad našel sporazum s Hitlerjem. Katoliški centrum, ki mu pripada tudi Brüning, pa Hitlerja ne mara. Vatikan namreč pravi, da to ne gre. Pričakujemo, da se Hitler izpreobrne ter izjavi: država mora biti cerkvi pokorna.

Republikanci se dramijo. Spricho naraščajoče nacionalno-socialistične nevarnosti je republikanska obrambna organizacija »Reichsbanner«, ki jo tvorijo pristaši socialne demokracije, republikanskih demokratov in katoliškega centra, sklicala po vseh večjih mestih velike shode, na katerih so govorniki zahtevali od vlade, da končno enkrat odločno nastopi proti nacionalnim fašističnim pučistom, sicer si bodo republikanci sami pomagali. Ob tej priliki je v več mestih prišlo do krvavih pretepov med nacionalnimi socialisti in »Reichsbannerci«.

Katastrofalen padec vrednosti angleškega funta. Angleški funt izkazuje s 1. decembrom 1931 v Parizu, Zürichu, na Dunaju in v New Yorku občutni padec vrednosti. Francoska državna banka, katere angleški konti znašajo približno sedem milijard frankov, izgubi pri zadnjem padcu 600 milijonov. Angleška vlada se sicer tolaži, da je padec vrednot ob tem času običajen, vendar še nikdar ni dosegel te nižine. Smatrajo, da so temu krivi politični vplivi.

Macdonald voditelj angleške delegacije na razorožitveni konferenci. Angleška vlada je imenovala v delegacijo za razorožitveno konferenco Macdonalda, Simona, Thomasa, Londonderrya in Monsella.

Radi indikacije oproščena v Angliji. Sodišče v Leetzu je v nekem procesu proti neki ubožni in bolelni ženi radi odprave plodu isto oprostilo. Sodnik je prostorek utemeljeval s tem, da je ženska bolelna, poleg tega revna in ima že sedem otrok ter se torej gotovo ni branila otroka iz komodnosti, temveč iz zdravstvene in socialne potrebe. Poleg tega, je dejal sodnik, je pa Anglija že itak preobljudena. Tozadeven paragraf kazenskega zakona je nujno potreben revizije in se ima dovoljenje omejevanja porodov raztegniti tudi na socialno šibkejšje sloje. Ta, gotovo prva oprostilna rzsodba na Angleskem, je vzbudila ogromno zanimanje in strastno diskusijo.

Serum proti malariji. Iz Londona poročajo, da so tam zdravniki odkrili serum proti malariji. Deset zdravnikov se je dalo opikati z malarijo okuženimi mušicami. Cepili so se nato s pripravljenim serumom in pri nobenem se malarija ni mogla razviti. Serum se bo rabil predvsem kot obrambno sredstvo v prvi vrsti v tropičnih deželah, kjer malarija najhujše razsaja.

Silen vihar divja na Črnem morju že tri dni. Dve veliki ladji sta se že potopili. Radiopostaja v Konstanci neprestano dobiva SOS-klice na pomoč. Temperatura znaša 20 stopinj pod ničlo. Prut in Dnjestr sta popolnoma zmrznila.

Po 13. letih se mu je zopet vrnil spomin. Dne 7. avgusta leta 1918 je bilo na italijanski fronti 140 vojakov zasutih v kaverni. Samo štiri vojake so še žive izkopal; trije so nato umrli par dni pozneje, četrti je pa izgubil dar govora in spomin. Od takrat so ga oskrbovali kot neznanca v samostanski bolnici v Weissenbachu na Bavarskem. Pred kratkim se je pa ubožcu vrnil spomin, tako da je lahko povedal, da se piše Štefan Trcka in svoj naslov na Moravskem, kamor so ga nato odpremili. Žena mu je medtem umrla, njegovi dve hčeri, ki ju je zapustil še kot otroka, sta pa že obe omoženi. Strašne rane, ki jih je zadala svetovna vojna, še danes povsod krvave.

Umor duhovnika v samostanu. V samostanu Melk ob Dunavi v Avstriji je ležal duhovnik Kathreiner na bolniški postelji. Kathreiner je bil 70 letni starček. Umoril ga je samostanski sluga Potzdammer, ki je zločin priznal.

ključkom shoda prečital zbranim delavcem resolucijo, oziroma zahteve rudarjev v našem revirju, katere je II. rudarska skupina v sporazumu z našo strokovno organizacijo sporočila TPD. Shod je dokazal, da naše delavstvo v teh težkih časih pravilno pojmuje potrebe strokovne organizacije.

Dramska predstava. Naš diletantski odsek »Svobode« nas vabi za nedeljo, dne 6. decembra k posetu njegove prve dramske predstave v tej sezoni. Vprizori se drama v 3. dejanjih »Golgota«. Upamo, da bo delavstvo znalo ceniti trud naših diletantov in da se bo odzvalo povabilu v obilnem številu. Pridite, ne bo vam žal!

Kaj pa kopalnica? Na zadnjem shodu naših rudarjev se je tudi povdarjalo potrebo, da TPD že vendar enkrat zgradi kopalnico in s tem omogoči delavstvu, ki pride oznojeno, umazano in utrujeno iz jame, da se očisti in okopje. Nikjer na svetu se ne dogaja, da bi rudarji po končanem delu odhajali umazani domov. Poleg tega je treba še posebej opozoriti na veliko opasnost, ki preti zdravju naših rudarjev, zlasti onih, ki stanujejo daleč proč od kraja svojega zaposlenja in morajo v najhujši zimi, vsi potni z dela na svoje domove. Kako lahko se tak človek prehladi in po njem je. Kdo ve, koliko bolni v našem revirju gre na rovaš tega silnega nedostatka, saj tako smemo imenovati pomanjkanje čistilne kopele in prh. Vodstvo TPD je bilo

na vse to že večkrat opozorjeno, žal pa vse te opozoritve niso nič zalegle. Tolažilo se nas je, da se bo zgradila kopel takoj, ko se bo začelo z vrtnjem novega rova v neposredni bližini sedanjih rudniških naprav v Senovem. S tem vrtnjem pa družba odlašala in odlašala, odlašala pa tudi z zgradbo kopalnice. Tako ne gre več naprej. Če si je g. delovodja sam zase lahko uredil moderno kopalnico v svojem stanovanju, bo vendarle mogoče najti tudi potrebna sredstva za zgradbo delavskega kopalnice. Torej?

Tudi pri nas se je pri zadnjih volitvah pojavil oni famozni letak, ki ga je izdala TPD na svoje delavce. Obenem so pa nekateri naši veljaki, ki so se v zadnjem času povzpeli na krmilo, skušali doseči aretacijo naših ss. Petretiča in Barage, ker nista tako plesala kot so oni žvižgali. Gospodje, ali smo zato zlomili klerikalni teror, da bi nas sedaj terorizirali drugi? Žalostna vam majka, naprednjaki!

Železniki.

Pa naj se še mi enkrat oglasimo v naši »Delavski Politiki«, da bodo tudi trpini v drugih krajih slišali naš glas. Kot po vseh krajih, tako vlada tudi v naši dolini silna beda in pomanjkanje. Pravijo, da je kriza. Čudno je le, da ta kriza tepe samo nas delavce in male kmete, ne pa tudi

denarnih mogotcev. Ti si vselej, kadar pridejo v zadrego, znajo pomagati. Znan je slučaj, ko je tak veljak, ki zaposluje precej delavstva, delavcem plače znižal, obenem pa jim je povišal najemnino v svojih hišah za okoli 200 odstotkov. Kdor zna, pa ima! V naši dolini se tudi mnogo govori o nekem bogatašu, ki je seveda navdušen patrijot, denarja pa ima toliko, da ga v naše banke niti vsega naložiti ne more, ampak ga ima spravljenega v inozemskih denarnih zavodih. Najbrž ne mara obresti, ki mu jih naši denarni zavodi plačujejo za vlogo, zato rajši nalaga v inozemstvu, kjer mora nazadnje še nekaj doplačati za shrambo svojega denarja. Pa naj še kdo reče, da tak možakar ni nesebičen, ko pa niti obrestij ne mara!

Delavski sport.

Propagandni tek za »Vahtarjev pokal«. S. Strnad B. dosegel častno tretje mesto. Na državni praznik 1. decembra se je vršil že nekako tradicionalni tek za »Vahtarjev pokal«, skozi mesto Maribor. Že četrtič do sedaj. Trikrat je zmagal S. K. Zelezničar, letos pa novoustanovljeni S. K. Marathon, ker je njihov prvak Grmovšek prispel na cilj v rekordnem času 5.45. Drugo mesto je dosegel par korakov za njim dvakratni zmagovalec Podpečan (Zelezničar), s časom 5.51, na tretje pa tik za njim s. Strnad Bogomir, član S. K. »Svobode« Maribor. — Novoustanovljena lahkoatletična sekcija »Svobode« je startala s petimi tekmovalci, ki so vsi prišli na cilj, medtem ko jih je od drugih klubov nekaj odstopilo. Tako ugoden placement je seveda našel prijeten odmev med mariborskimi delavskimi sportniki.

Lahkoatletična sekcija, ki je bila pred kratkim ustanovljena v okviru S. K. »Svobode« Maribor, je uvedla svoje zimske treninge dvakrat tedensko v telovadnici IV. deške ljudske šole v Samostanski ulici, vsak tork in četrtek od 7.—9. ure zvečer. Proletarska mladina, ki ima veselje in voljo do te lepe panoge sporta, se lahko vedno vpiše za časa treningov. — Kakor čujemo, namestnik trener s. Beigott ustanoviti tudi žensko lahkoatletično sekcijo, kar je le za pozdraviti. **Delavski sportniki, le po tej poti naprej, uspehi ne bodo izostali!** —bp.

Razno.

Ku-klu-klan, nacionalistična teroristična organizacija v Ameriki, ki je bila radi svojih brutalnih akcij že več let prepovedana, se je zopet začela gibati. Vendar ni njena akcija sedaj naperjena samo proti Židom in nedomorodnim Američanom, temveč predvsem proti komunistom. Gibanje vodi neki bivši duhovnik.

Rodovitna voda. — Ameriški znanstveniki so odkrili, da je voda ob ameriškem obrežju prav tako »rodovitna«, kakor je zemlja na ameriških farmah. Obe sta bogati na dušiku in fosforju. V morju enostanična rastlina »plankton«, ki se hrani s kemikalijami v vodi kot pšenica na polju, živi od pravih kemikalij v zemlji. Majhne morske živalice se hranijo s »planktonom«, te živali so zopet hrana malih ribic, te pa so živež večjih rib in tako dalje do največjih. Na ta način je precej hrane v morju in precej morskih živali. Kemikalije prihajajo iz rek, ki se izlivajo v morje, zato je morje, posebno na vzhodni strani, tako bogato na »planktonu«.

ŽARNICE,

likalnike, ogrevalne blazinice, moderne lestence, ventilatorje, motorje

in ves elektroinštalacijski material prodaja po ugodnih cenah

Mestno elektriško podjetje

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Sanke, enosedežne, po Din 95.—
dvosedežne „ „ 105.—
Eksportna hiša „LUNA“, Maribor.

D^R. JOSIP BERGOČ
ODVETNIK V MARIBORU

je preselil svojo pisarno iz Wildenrajnerjeve ulice v novo palačo Okrožnega urada za zavarov. delavcev

Maribor, Frančiškanska 8. Maribor, Sodna ul. 9.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena
50
Pazite na gornjo ceno

Nalagajte svoje prihranke v štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Gučinski konji, komad po Din 100.— do 115.—
Eksportna hiša „LUNA“, Maribor.

Za šolo kupujemo samo na Slomškovem trgu štev. 6. Ljudska tiskarna Maribor.

Vozički za lutke, komad po Din 70.—, 100.— in 115.—.
Eksportna hiša „LUNA“, Maribor.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino; delež znaša Din 50.—, vpisnina Din 2.50. NAČELSTVO.